

Les històries que expliquem sobre l'adopció internacional i la immigració

Ja fa gairebé uns deu anys, una professora d'un mestratge en estudis culturals de la Maastricht University em va proposar fer una investigació sobre adopció internacional de nens i nenes per part de famílies europees. Va arribar fins a mi perquè jo llavors estava interessada en la història dels joves nadius fueguinos (yagán i kawésqar) que Robert FitzRoy —el comandant del vaixell en el qual va viatjar Charles Darwin a Sud-Amèrica—va segrestar de la Patagònia. A Minster York, Fuegia Basket i Jemmy Button (a aquest últim li havien posat aquest nom perquè l'havien canviat per un botó de nacre) els

van portar a Londres, "civilitzats", i els van presentar en societat com a exsalvatges. A Lies Wesseling, la professora de Maastricht, li va ressonar el meu treball amb el tema que aquells dies començava a investigar: la construcció cultural i genealogia històrica dels nens de països del sud (i d'orient) com a susceptibles de ser adoptats. Va ser així que vaig arribar a estudiar l'adopció internacional en un context de discursos humanitaris poscoloniais.

Poc després, vaig deixar les històries d'indígenes llatinoamericans per centrar-me en el llavors espectacular boom de l'adopció internacional a Es-

Direcció publicació:

Beatriz San Román, Irene Salvo i Silvina Monteros

Continguts d'aquest número:

Macarena García

Imatges:

Soledad Véliz

Coordinació:

Victòria Badia

Traducció:

Victòria Badia

Difusió:

Maria Galizia

Maquetació:

Marta Mayoral

Notícies i Agenda:

Bruna Alvarez, Inés Cáceres, Estel Malgosa i Marta Mayoral

Subscripció i contacte:

gr.afin@uab.cat

ISSN: 2013-2956

AFIN

Grup de Recerca

Universitat Autònoma de Barcelona

Amb el suport de:

panya. Fins al 2004, el nombre d'adopcions per any havia crescut exponencialment transformant Espanya en el país europeu que més nens estrangers rebia i Catalunya en la regió amb més nens i nenes adoptades en relació amb el nombre de bebès que hi naixien per any. Quan vaig iniciar aquesta investigació, cap a finals del 2009, el nombre d'adopcions començava a disminuir, però no a causa d'una reducció de la "demanda", sinó per les restriccions a l' "oferta", si se'm permet d'utilitzar aquestes figures econòmiques per explicar-ho. Les adopcions disminuïen en bona part perquè a Xina, el país que més nenes i nens donava en adopció a famílies espanyoles, es conjugaren diversos factors que feren restringir aquesta pràctica. Pràctica que donava una mala imatge internacional. I així, les famílies que esperaven amb molta ànsia poder adoptar havien d'esperar encara més.

La pregunta que orientà el meu treball va ser: com es creava culturalment els nens i nenes a adoptar? Com es facilitava un fenomen com aquest en un país en el qual les adopcions internacionals havien sigut molt escasses fins al 1990?

Les narratives de mares i pares adoptants

Vaig començar revisant blogs escrits per pares i mares que iniciaven processos d'adopció i, també, els contes que llegien o pensaven llegir als seus fills i filles quan tinguessin l'edat. En ambdós gèneres apareixia la veu d'aquests pares i mares, una veu ajustada a la idea tradicional de família: la formada per una parella heterosexual en condicions econòmiques i socials per reproduir-se. Els blogs i els llibres apareixien escrits en primera persona, comunament per un general 'nosaltres', que narrava l'aventura que suposava formar una família a través de l'adopció. Em va cridar molt l'atenció trobar tants blogs dirigits a aquesta filla que seria adoptada — en tractar-se d'adopcions a Xina donaven per suposat que seria una nena—. Els blogs prenién la forma d'un relat epistolar/diari de vida que, tanmateix, s'escriu públicament. Es dirigien a una nena que ja tenia nom i estava suposadament esperant-los a Xina. El cert és que els temps poques vegades coincidien: els pares imaginaven nenes esperant-los en un orfenat, però aquestes encara no havien nascut. Tenien nom i algunes ja tenien també una habi-

tació, roba i contes sobre la Xina, però una bona part d'aquestes encara no estaven ni tan sols essent gestades.

La pregunta que m'animava, una pregunta crucial des d'una mirada travessada pels estudis culturals, era què produïa aquesta escriptura. Els blogs feien possible transitar l'espera com si es tractés de la fase de gestació. Feien possible esperar una nena o un nen que seria gestat per una mare en algun lloc que mai havien

visitat. Utilitzo el plural —havien— perquè els blogs —a diferència d'altres escrits testimonials fora de les xarxes— s'escriuen i es llegeixen en comunitat, en blogosferes hipervinculades. Com es conjugava la intimitat d'aquest relat en l'espai global d'internet? Els blogs sobre adopcions internacionals —ara en part reemplaçats per escriptures a Facebook, Instagram i altres xarxes— s'escriuen com a diaris íntims, però en diàleg amb aquesta comunitat interconnectada que ve a validar aquesta possible narrativa de família. Em va sorprendre que molts d'ells s'escrivien enunciant la filla com a lectora; els blogs semblaven ser modelats a manera de registre que elles podrien llegir més tard, si bé els lectors que els seguien i els comentaven eren més aviat altres adoptants que patien també llargues esperes.

Aquests lectors virtuals estaven sempre llestos per encoratjar els "autors" —mares i pares adoptius—, creient juntament amb ells que sí que els esperava una nena a la Xina, una nena amb la qual estaven units per escriptura del destí i que no era virtual. Els comentaris i enllaços de -i cap a- la resta de bloguers adoptants permetien a d'altres que s'embarcaven en

aquesta "aventura" sentir-se menys sols i menys estranys. Els altres blogs els asseguraven que les seves filles serien, en qualsevol cas, espanyoles. Els que ja havien tornat de la Xina tenien fotos com a testimoni, fotos en què les seves filles xineses hi apareixien vestides de sevillanes. Els seus relats sobre el màgic viatge per adoptar —s'escrivien més del viatge que de la trobada— reforçaven aquest desig compartit per tants. Un desig que s'havia d'escriure. L'escriptura els permetia d'esperar, gestar, a la vegada que produir aquesta filla que també els esperava. Els permetia de confiar que aquest inusual camí per fer família era un dels possibles a recórrer, i també els permetia visibilitzar-lo enfront d'altres lectors que no tinguessin més relació amb l'adopció internacional (com els familiars i amics que en ocasions podien llegir el blog). Allà estava clarament escrit: aquestes parelles tramitant adopcions estaven gestant un fill, igual que si es tractés d'un embaràs. Per reforçar aquesta idea en els blogs es compartia una vegada i una altra un meme que mostrava la imatge d'una ecografia en què el fetus havia estat reemplaçat per la silueta d'un mapa de la Xina. Així, en aquests blogs es

‘produïa’ la relació filial, es “feia” el parentiu; tal com explica Signe Howell en el seu llibre *The Kinning of Foreigners* (2006), allà tenia lloc una ‘transsubstanciació’ en la qual aquest nen o nena adoptada es convertia en una filla o fill biològic.

A més, vaig trobar en aquests blogs una metàfora que també apareixia en alguns llibres infantils sobre adopció. En aquestes pàgines es copiava, com a apunt o en els banner, un “proverbi xinès” que vindria a dir: “Un fil vermell invisible connecta aquells que estan destinats a trobar-se, sense importar el temps, el lloc o les circumstàncies. El fil vermell es pot estirar, contraure o enredar, però mai trencar-se”. Aquest text va aparèixer per primera vegada en un petit fòrum americà sobre adopció. La idea que pares i mares occidentals estarien units a les seves filles xineses per fils vermells invisibles va sortir d’aquest fòrum a blogs escrits en diversos països del món, i va ser incorporada a llibres, discos, tassons, quadres, samarretes i tot artefacte cultural que sigui possible imaginar sobre l’adopció internacional. Qualsevol que hagi adoptat a la Xina sap a què es refereix el “fil vermell”.

Semblava que les famílies adoptants necessitaven apropiar-se d’alguna narrativa oriental —la faula del fil vermell és més japonesa que xinesa, però apareix amb variacions en diferents països asiàtics— per entendre l’acte de viatjar a la Xina a buscar nenes, com quelcom arrelat a la cultura mil·lenària d’aquest país. Per què és vermell el fil si és invisible? Potser perquè és el color de la sang, perquè aquest fil vermell i alhora invisible podria assemblar-se a un cordó umbilical.

Mentre l’adopció internacional esdevenia un tema controvertible als mitjans, amb notícies sobre màfies internacionals i bebès robats, aquests blogs i llibres explicaven les històries de mares i pares destinats a trobar-se amb filles que els esperaven en un altre país, històries d’heroiques parelles capaces d’afrontar innumbrables obstacles per tal de trobar (recuperar?) les seves filles. Els estudis sobre adopció parlen de la “tríada adoptiva”, conformada per mares i/o pares adoptius, l’infant adoptat i la mare biològica (el pare és menys considerat, però també part d’aquesta tríada). En relació amb això, en aquests blogs apareixia molt clarament la figura de poder de les mares i pares adoptius

que creien estar actuant en base al millor interès dels seus fills i filles, alhora que s’esborrava la figura de les famílies d’origen, reemplaçades ara per un país biològic: Xina.

En el cas dels contes sobre adopció —una bona part també escrits per mares i pares adoptius— s’elegia no representar les mares i pares biològics ni les famílies

d'origen. En molts dels relats la història començava més aviat amb el desig de les famílies adoptives de convertir-se en mares i pares. La història així contada, esdevé una altra: ja no és la d'un nen o nena abandonada, sinó la de mares i pares destinats a criar una filla o un fill no biològic. Per explicar això, els contes introdueixen idees sobre destins màgics.

D'aquesta manera, una de les meves conclusions va ser que els blogs i llibres infantils produïen aquestes mares i pa-

res adoptius com si fossin els biològics, reforçant la idea que hi ha una unió indissoluble entre ells i aquell fill o filla per a qui haurien estat predestinats. L'elecció d'adoptar en un país determinat no és així una decisió en la qual se sospesen factors com els trets físics del fill o filla, els costos, les burocràcies i la informació que es tenia sobre aquests processos en cada país, sinó un destí del qual hom s'havia de fer càrrec.

Comparant adopció i immigració

L'estudi de les narratives de l'adopció internacional em va portar a interessar-me pels discursos sobre la infància en el context de les migracions. No trobava treballs que comparessin la producció cultural de la migració amb l'adopció internacional, però pel camí, Jessaca Leinaweaver, el 2013, va publicar el fantàstic llibre *Adoptive Migration*, comparant l'adopció de nens i nenes peruanes a Espanya amb aquells de famílies que emigraven (i que moltes vegades es quedaven a Perú en espera de remeses). Com es produïa aquesta nena xinesa adoptada per espanyols com a diferent de la xinesa que atén en un magatzem del cantó? El treball amb llibres

infantils havia donat molt de si: en els llibres que escrivim, publiquem, recomanem i llegim als nens es poden identificar aquells codis morals compartits. La literatura per a la infància és un camp patrullat per adults i modelat per aquests valors que esperem passar a les properes generacions. En el Departament d'Antropologia Social i Estudis Culturals de la Universitat Zürich, sota la direcció d'Ingrid Tomkowiak, vaig escriure llavors una tesi sobre adopció internacional i migració comparant narratives en llibres infantils i en els discursos dels mediadors sobre aquests llibres. M'interessava, en aquesta ocasió, no veure com aquests llibres circulaven a l'interior de les famílies adoptives, sinó com eren acceptats en tant que narratives vàlides, "de qualitat", per part d'experts en literatura infantil.

Aquest projecte va ser publicat en un llibre amb el títol *Origin Narratives. The Stories We Tell Children about Immigration and International Adoption*, el 2017. Vaig demanar que a la portada hi posesin la imatge d'una nina Barbie que Mattel fabricava per entregar als pares que s'allotgessin en un hotel de Guangzhou mentre recollien els seus fills. Es tracta de

la sèrie *Going Home Barbie*, a la qual diferents barbies —totes més o menys roses— apareixen amb una nena xinesa en braços. Aquestes nines no es poden comprar a Mattel, tot i que es comercialitzen de segona mà a Ebay per uns 400 dòlars. Pel que sembla, és el preu a pagar per tenir una nina que representi l'inusual del parentiu.

En el llibre em centro en l'anàlisi d'un corpus de llibres infantils recomanats per una assenyalada institució pel que fa al foment lector, la Fundació Germán Sánchez Ruipérez. En aquesta Fundació es ressenyen la major part dels llibres que es publiquen a Espanya i es donen recomanacions de lectura en relació a diferents temàtiques. Vaig buscar allà els llibres sobre adopció —la gran majoria relacionats amb l'adopció internacional—, així com aquells que es refereixen a la immigració, vaig revisar textos i paratextos d'aquests llibres alhora que entrevistava els experts i vaig observar els seus processos de recomanació. El focus era identificar articulacions entre discursos i narratives sobre l'adopció internacional i la immigració, amb la idea que l'adopció internacional no es produ-

eix sense aquest altre oposat que és la immigració.

En primer lloc, podríem parlar de semblances: tant els nens i nenes immigrants com els adoptats són portats d'un país a un altre sense que ells puguin decidir-ho. I tant els uns com els altres solen ser identificats com a estrangers encara que hagin crescut a Espanya i manegin els codis culturals, perquè els seus trets físics porten a suposar que no han nascut i/o que no "són" d'aquest país. Però les seves històries es narren de diverses maneres oferint-los així diferents repertoris culturals per als seus propis relats de vida.

El "nostre" país

Una primera distància s'observa ja a les ressenyes que es publiquen sobre aquests llibres en el lloc web de la Fundació. En aquestes ressenyes se sol parlar dels relats sobre immigració com d'aquells que han vingut al "nostre" país i s'expliquen les històries com a representatives de les dificultats d'alguns nens per integrar-se. En canvi, els llibres sobre adopció són presentats com a històries que expliquen "de manera natural l'adopció de nens de diferents països". És natural adoptar en

un altre país, però no és natural immigrar.

Els llibres sobre migrants reforcen aquesta subjectivització de tenir un altre origen, mentre que en el cas dels adoptats es busca —amb més o menys èxit— desessencialitzar la seva condició d'estrangers. Si bé els personatges de nens i nenes adoptades són modelats amb estereotips culturals sobre els seus països d'origen

—les princeses xineses, la relació amb la naturalesa dels nascuts a Àfrica, un cistell amb fruites al cap per al personatge colombià—, s'insisteix en la seva pertinença social a Espanya i a Europa. En oposició amb això, un bon nombre de llibres amb personatges migrants acaba quan aquests aconseguen tornar als seus països. Els personatges migrants adults solen ser aplicats treballadors en el que se suposa que són tasques no qualificades; quan no realitzen treballs remunerats —avis jubilats, mares dedicades a la criança— cauen en l'enyorament dels seus països d'origen i desitgen tornar. En els pocs casos en què es retrata treballadors indocumentats, les històries solament es resolen quan aconseguen continuar el seu viatge migratori cap a països amb economies més pròsperes com França o Alemanya. El personatge estranger adult té dificultats per estar a gust, però s'intenta esbossar els nens i nens que sí serien "integrats" ràpidament i serien acollits amb cura per part de les mestres i els companys de classe.

Tant en les històries sobre adopció com en aquelles sobre immigració, crida l'atenció com hom fuig d'estudi davant del racisme. En els pocs casos en els quals

apareixen episodis racistes, es tracta d'actes aïllats d'algun personatge marginal a la trama que desapareixerà sense deixar rastre. Aquestes narratives s'imbriquen així amb els discursos i concepcions de mares i pares adoptius que, com mostren els estudis de Diana Marre i Beatriz San Román a Espanya, solen celebrar els orígens "ètnics" dels seus fills al moment d'adoptar i, només molt més tard, sembla que estiguin cridats a parar atenció a com aquests trets físics els exposen a discursos i pràctiques racistes. Aquestes històries coincideixen també amb els estudis de Teun van Dijk sobre els discursos racistes a Espanya que indiquen que, si bé no hi ha una dreta xenòfoba com a altres països europeus, sí que es produeix una constant divisió entre un "nosaltres" i un "altres", que alimenta diversos discursos i pràctiques racistes.

És important llavors indagar sobre a qui inclou aquest "nosaltres" en el relat dels llibres que es publiquen i recomanen per a l'educació en interculturalitat i el respecte per la diversitat cultural. El "nosaltres" que apareix en el corpus d'aquests llibres és un que destaca per l'absència de marcadors de diferència. Es

tracta de personatges blancs (en moltes ocasions crida l'atenció que siguin a més molt rossos), que formen part de famílies heteronormatives (en general pare, mare i dos fills; en alguns casos hi ha un sol fill o filla, la qual cosa sol donar peu a històries en què aquest surt en cerca de noves amistats i enyora la vida de les famílies nombroses dels estrangers) i viuen en espais físics que podem assimilar als d'una classe mitjana urbana. Aquest "nosaltres" espanyol o europeu és amable i receptiu amb els estrangers: s'interessa pel folklore i la gastronomia d'altres terres i està disposat a fer-li la vida més fàcil als qui arriben. Aquesta bona disposició és especialment remarcada en la figura dels mestres d'escola. Contràriament, es presenta els pares i mares migrants com a incapaços d'entendre les dificultats emocionals que aquest moviment comporta per als seus fills i, fins i tot, -en molts casos- com aquells que impedeixin un millor procés d'integració.

Repertoris culturals

Estudiar les històries que expliquem és fonamental per entendre com produïm diferències i exclusions que no apareixe-

rien en una exposició d'arguments. Com indiquen diversos autors i investigacions, les decisions que prenem responen poc a raonaments lògics i més a respostes emocionals i al poder persuasiu d'històries que esbossen possibles resultats per als nostres actes, establint implícitament una moralitat en aquesta presa de decisions. Les històries que circulen amb més facilitat en un grup van deixant 'guions' que són internalitzats pels qui hi participen. Aquests relats compartits són també fonamentals per entendre els processos de negociació d'identitats: és a través d'aquests repertoris disponibles que anem modulant aquell relat amb el qual ens presentem a la resta.

A *Origin Narratives. The Stories We Tell Children about Immigration and International Adoption* reviso tant llibres que s'han publicat amb la idea de retratar nens i nenes que han sigut adoptats internacionalment, com llibres que busquen tematitzar la relativament recent immigració a Espanya. Però també apareixen uns altres llibres en què aquests dos temes aparentment distints —l'adopció i la immigració— conflueixen en històries sobre orfenesa i refugiats que viuen des-

ventures per ser finalment adoptats per una família. Es perfilen així dues possibles narratives d'adopció: una amb el focus en la parella de pares i mares que decideixen adoptar en un país determinat i viatgen allà per trobar-se amb aquest fill o filla per al qual estan destinats, i una altra focalitzada en un personatge desprotegit i amenaçat que troba el final feliç en una família (no migrant). Les històries que poden classificar-se en aquesta segona línia no apareixen recomanades pels experts com a històries sobre adopció, potser perquè no es corresponen amb aquest imaginari centrat en pares i mares que apareixen en mitjans de comunicació demanant que es relaxin les burocràcies per permetre'ls fer família. Les històries centrades en les desventures del nen o nena es corresponen més aviat amb els imaginaris de orfenesa més tradicionals que apareixen a les faules gregues, les novel·les victorians i els contes de fades. Aquestes històries de desamparament i injustícies semblarien ser contraproductives en aquesta altra narrativa d'adopció centrada en la figura dels pares i mares com a herois que porten a terme un rescat en forma d'aventura. Ni *Oliver Twist*, ni *la Ventafocs*, ni "Anita la

huerfanita" són models d'identitat per a les nenes i nens adoptats internacionalment en el canvi de mil·lenni.

A tots tres tipus de narratives estudiades —les de l'adopció internacional, les d'altres orfeneses i les que retraten personatges immigrants— es coincideix en presentar aquells amb 'altres' orígens com a subjectes ben disposats i resilients davant les dificultats. La seva integració,

tanmateix, s'articula com una assimilació: el que arriba aprèn i assumeix els codis culturals dominants. Cal llegir aquests llibres també en el context dels nous discursos sobre la importància d'una educació socioemocional que permetria als nens i nenes fer front a les dificultats que la vida comporta. Referent a això, la psicòloga britànica Erica Burman mostra com el discurs sobre la resiliència impregna aquesta educació emocional a les escoles. L'autora veu problemàtic que aquest discurs posi la responsabilitat sobre els individus vulnerats en lloc d'habilitar un enfocament de justícia.

Una mirada crítica a les històries que els expliquem als nens sobre l'adopció internacional i la immigració ens mostra com individualitzem els problemes i les seves possibles respostes. Els personatges vulnerats no se saben vulnerats. No trobem escenes en les quals ells reflexionin sobre la seva posició social o sobre els mecanismes d'exclusió. Poso un exemple: un nen de pare africà i mare alemanya juga amb el seu amic alemany en un camp de blat. El pagès d'aquest camp només veu el nen "mestís" i li diu cridant que surti d'allà i se'n torni al seu país. Al veure el noi ale-

many (que és ros com tots els alemanys en aquestes històries), el veí es calma i diu que no faci cap destrossa i res més. La novel·la s'explica des del punt de vista del noi "immigrant" qui no percep el racisme en l'actuació del veí enfurismat que es calma en veure el ros alemany. Aquest nen de deu anys no entén per què crida aquell home, ni a què es refereix quan li diu que se'n torni al seu país. Podria considerar-se que això és el desitjable: que els nens i nenes creixin sense entendre el racisme, però, com indiquen diferents autors nord-americans, aquest discurs 'colour-blind' funciona perpetuant l'exclusió al prendre's-hi als qui són marginats i agredits la possibilitat de veure la narrativa històrica i social des de la qual tot això s'articula.

D'aquesta manera, els personatges no fan reflexions sobre inequitats i injustícies, amb alguna escassa excepció de preguntes sobre la situació dels refugiats o immigrants irregulars. No hi ha cap queixa, no hi ha racisme quotidià, ni agressions, ni microagressions. A través d'aquestes històries apareix reforçada la manera com els hi demanem als qui no formen part del "nosaltres" que s'adaptin de la millor manera i que puguin forjar un

caràcter que no es vegi afectat per experiències quotidianes d'exclusió i discriminació. Es tapen les inequitats amb una pàtina d'optimisme, es confia que aquestes no afectin realment ni la vida dels personatges ni les d'aquells suposats i imaginats lectors. Com explica Teun van Dijk en la seva conceptualització sobre les formes en què s'articula el racisme en el discurs,

aquest retrat dels “altres” reforça certes idees d’un “nosaltres”. L’altre és diferent i premodern, però resilient i ben intencionat. El nosaltres és inclusiu, amable i acollidor. No hi ha antagonistes —a penes hi ha adversaris en aquestes històries, en general—, sinó una bona disposició que, tanmateix, no qüestionarà les formes en les quals opera l’exclusió.

Les narratives sobre l’adopció internacional venen a reforçar aquesta operació: les noies i nois adoptats poden ser en algun aspecte estrangers, però solament pel que fa a la seva aparença. En tota la resta disten d’aquest imaginat migrant i aquestes històries són aquí per explicar-los com d’especials i distints són i com d’exòtics poden escollir ser, sense deixar de pertànyer.

En aquest text he resumit uns sis anys de treball entorn de les narratives de l’adopció (i la comparació amb aquelles altres sobre immigració). És un recorregut des dels estudis culturals fins als literaris i antropològics que ha procurat recórrer un camí propi en el qual la pregunta per la producció cultural s’articula des d’allò narratiu. Més enllà de formular una pregunta sobre els estereotips o sobre si les minori-

es (o noves famílies) estan o no representades en la literatura i els mitjans, m’he preguntat una vegada i una altra quines històries ens expliquem i per què ens expliquem les històries que ens expliquem. Totes elles carreguen amb moralitat, amb una forma implícita de reforçar la moral de certes eleccions presentant-nos possibles efectes de les accions dels personatges. Les històries no sols representen els personatges dels “grups” que aquí mencionem (migrants i adoptats), sinó que articulen un món possible en el qual ocorre l’acció, un món que es pacta amb un lector implícit que es crea en la mateixa narració com si fos un lector real. Les històries que contem van delimitant el món que imaginem així com les possibilitats per intervenir en aquest món. Les històries que contem sobre l’adopció són unes que intenten reparar aquesta suposada inferioritat del llaç adoptiu respecte al biològic. Són narracions que volen intervenir les nostres històries sobre l’abandonament i l’orfenesa, les nostres històries tretes de Dickens. Històries per combatre una vulnerabilitat. Quines històries no estem contant? Què passaria si les contéssim?

LINKS D’INTERÈS

- [The Stories We Adopt By: Tracing “The Red Thread” in Contemporary Adoption Narratives](#)
- [Enacting the Family: The Performance of Kinship in Adoptive Parents’ Weblogs.](#)
- [Imagining Transnational Orphanhoods: Nation-as-Family in Recent Spanish Children’s Books](#)
- [Origin Narratives: The Stories We Tell Children about International Adoption and Immigration](#)

SOBRE L'AUTORA DEL TEXT

Macarena García-González

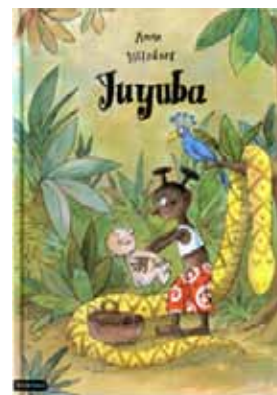
Macarena García-González és investigadora associada del Centro de Estudios Avanzados en Justicia Educacional de la Universidad Católica de Chile. Té un doctorat en Antropologia Social i Estudis Culturals per la Universität Zürich i un màster en Estudis Culturals per la Maas-tricht University. Publicà recentment *Origin Narratives. The Stories We Tell Children about International Adoption and Immigration* (Routledge, 2017). Investiga sobre infància, la producció de la normalitat, els llibres-àlbum i la figura del mediador-expert en literatura infantil.

SOBRE L'AUTORA DE LES IMATGES

Soledad Véliz Córdova

És Psicòloga per la Universidad de Chile (2006), Magíster en Psicología menció Psicologia Educativa per la Pontificia Universidad Católica de Chile, Master in Art in Children's Book Illustration (2009) per la Cambridge School of Art de la Anglia Ruskin University (UK) i Master in Social Sciences in Forensic Mental Health Science (2008) pel King's College of London (UK). Actualment és estudianta del Doctorado en Educación de la Pontificia Universidad Católica de Chile, la tesi de la qual versa sobre literatura infantil, mort i respostes lectores. Ha treballat com a il·lustradora i autora de fantasia i ciència ficció en diferents projectes com *Zona Afectada* de Confín Ediciones i *Alucinaciones.TXT*, literatura fantàstica per a l'Editorial Siglo XXI.

PER LLEGIR...

Wilsdorf, A. (2000)
Yuyuba
Barcelona:
Destino.

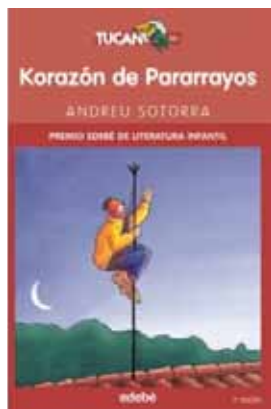
Leinaweaver, J. B. (2013)
Adoptive Migration: Raising Latinos in Spain
Durkham:
Duke

Mentre recull a la selva africana les flors del gínjol per regalar a la seva mama, Farafina salva un nadó abandonat de ser engolit per una gran serp. En tornar a l'aldea li donen el bebè a una dona que no ha pogut tenir fills, però aquest no és el destí final del nen. És un dels pocs llibres sobre adopció que explica la història d'un nen blanc adoptat per una família negra en l'entorn de la selva africana.

Espanya és un dels primers països en adopció internacional, així com un lloc de destí d'immigrants procedents de diversos països del món que estan transformant la demografia del país. En un text basat en entrevistes i treball etnogràfic amb famílies adoptives, migrants i professionals en el camp, que se centra en el cas de nens i nenes peruans a Madrid, l'autora estudia els diferents relats sobre origen, etnicitat i pertinença.

Jung, S. J.
(2007)
Piel Color Miel
Editorial
Rossell

Sotorra,
A. (2003)
Korazón de Pararrayos
Barcelona:
Edebé.

Novel·la gràfica que explica la història autobiogràfica de Sik Jun Jung, nascut el 1965 a Seül i adoptat per una família belga. Jung ofereix un relat commovedor que ens fa prendre consciència de tot el que sent el nen, totes les preguntes que es planteja sobre la seva adopció i sobre l'adopció en general. Tot i que la seva vida està plena de dubtes i interrogants, Jung confia en el futur. Un llibre que mostra les dificultats i angoixes que poden ser presents en una història d'adopció.

Narrat per una nena que ha estat adoptada a la Xina, tot i que la història va sobre el seu germà: un noi espanyol que ha anat amb una oenagé a Àfrica. Una bona història per visibilitzar l'adopció sense transformar-la en el tema del conte.

PER VEURE...

Davies, G.
(2016)
Lion
Austràlia,
120 min

Basada en l'autobiografia de [Saroo Brierley](#), *A Long Way Home*, publicada el 2013. Saroo amb només cinc anys es perd en un tren i, quan arriba a Calcuta, li resulta impossible comunicar-se pel fet de no parlar el bengalí. Després d'un llarg viatge acaba sent adoptat per una parella australiana que el porten a viure a Hobart (Austràlia). Vint-i-cinc anys després i amb l'única ajuda de l'aplicació Google Earth intenta trobar la seva família biològica.

Borshay, D.
(2000)
First Person Plural
Estats Units,
60 min

El 1966, Deann Borshay Liem va ser adoptada per una família nord-americana des de Corea. Gairebé trenta anys més tard, inicia una investigació per trobar la seva mare biològica, que encara és viva, i reuneix les famílies en aquest documental. La realitzadora va fer més tard un altre documental, *In the Matter of Cha Jung Hee*, en el qual torna a Corea per trobar una nena la identitat de la qual ella havia suplantat en el moment de ser lliurada en adopció. Entre altres escenes, mostra les seves reunions amb les associacions d'adults adoptats que han tornat a Seül.

NOTÍCIES AFIN

Publicació d'un nou article de Jessaca Leinaweaver i Diana Marre

La Dra. Diana Marre, directora del grup AFIN, i la Dra. Jessaca Leinaweaver, del departament d'Antropologia de Brown University i col·laboradora en la xarxa AFIN, publiquen un article a *Sapiens* titulat "When gaming the system is the only way to parenthood" en el qual exploren la relació entre el concepte ideal d'habitatge familiar i l'adopció.

Aquest article gira entorn del cas d'una família a la qual van denegar la sol·licitud d'adopció perquè la seva casa no era 'adequada' per a un nen i van haver d'ajustar casa seva i les seves vides a unes regles -no escrites- del que se suposa que ha de ser una bona família adoptiva. A partir de l'experiència d'aquesta família i de moltes altres que formen part de la investigació, les autores reflexionen sobre els valors socials i morals que hi ha darrere de la imatge de 'bona' família adoptiva.

Per llegir l'article poden visitar [aquest enllaç](#).

Conversatorio sobre Infancia "Investigación, Academia y Formación" a Granada

El mes d'abril s'ha celebrat el Conversatorio sobre Infancia "Investigación, Academia y Formación" a l'Escuela Andaluza de Salud Pública de Granada, amb la participació de la Universidad de Granada, el grup AFIN, l'Observatorio de la Infancia de Andalucía, l'Escuela de Familias Adoptivas, Acogedoras y Colaboradoras i l'Asociación de Familias Adoptivas multiétnicas.

Aranzazu Gallego i Silvina Monteros, d'AFIN-Granada, han participat a les jornades i Diana Marre, directora del grup AFIN, ha intervingut amb una ponència titulada "La investigación antropológica en intervención social en infancia y adolescencia: posibilidades y desafíos". A la trobada s'ha ressaltat la importància de la col·laboració entre la investigació, els estudiants de les universitats i les entitats locals que treballen amb la infància.

AGENDA

Obertes les inscripcions dels cursos d'estiu de l'ICE

Professionals del Centre AFIN ofereixen dos cursos de formació per al professorat organitzats per l'Institut de Ciències de l'Educació durant el mes de juliol.

La primera setmana del mes de juliol s'ofereix un curs sobre "Sexualitat i infància" on es parlarà de la necessitat de l'educació afectivosexual a les escoles de primària, així com de les dificultats de portar-la a terme. El curs pretén oferir estratègies i eines per afrontar situacions quotidianes de l'entorn educatiu on la sexualitat i la infància, conviuen. Per més informació i inscripcions visiteu [aquest enllaç](#).

Durant la segona setmana del mes de juliol s'ofereix el curs "Famílies: diversitat familiar a l'escola" centrat en un concepte ampli de família, per treballar que tots els nens i nenes s'hi sentin inclosos. El curs ofereix una reflexió sobre les pràctiques quotidianes, educatives i institucionals per ampliar el coneixement sobre diversitat familiar. Per més informació i inscripcions visiteu [aquest enllaç](#).

AGENDA

Aperitius dels Dijous AFIN

Continua el cicle de primavera dels Aperitius dels Dijous AFIN, amb quatre seminaris el proper mes de maig

10 de maig

Maria Romeu

Infermera, investigadora predoctoral a la Universitat de Lleida i professora associada de l'Escola d'Infermeria de la Universitat de Barcelona.

En el seu seminari titulat "Allò que és terapèutic de la relació terapèutica per a les persones diagnosticades amb Trastorn Límit de la Personalitat (TLP)", ens presentarà com el sentit de l'humor és un element emergent en els resultats de la investigació sobre la percepció d'allò que és terapèutic, donat que les dificultats que sorgeixen entorpeixen el desenvolupament de la teràpia i la cura. Per tant, l'objectiu de l'anàlisi és conèixer per què les persones amb TLP consideren que el sentit de l'humor és terapèutic.

17 de maig

Valeria Llobet

Doctora en Psicologia i investigadora del CONICET a UNSAM. Codirectora del Centro de Investigación sobre Desigualdades, Sujetos e Instituciones

La presentació titulada "El "giro a la derecha" en Argentina y los derechos de los niños, niñas, adolescentes y mujeres" se centrarà en els canvis i continuïtats en la regulació i protecció de nens/es i famílies en el context del "giro a la derecha", això és, la fi dels governs de caire progressista o populista que van ser elegits democràticament en les albors del mil·lenni. L'enfocament se centra en les experiències infantils i en la regulació de les relacions parentals, a partir de la qual cosa és possible analitzar d'una manera especialment rica els règims d'autoritat i poder que articulen l'ordre social. La presentació explorarà els sentits que articulen les narratives de la protecció social de dones i nens, considerant les maneres en què aquests transformen l'abast dels drets.

31 de maig

Anne Pfister

Doctora en Antropologia Mèdica Aplicada i professora a la University of North Florida (Estados Unidos).

L'estudi que ens presenta amb el títol "El uso de Fotovoz para investigar la socialización del lenguaje en familias con niños sordos" proporciona dades visuals produïdes per un mètode interactiu anomenat "Fotovoz" (Photovoice). Els nens comparteixen el que és important per ells mateixos a través de la fotografia digital. D'aquesta manera, a través d'un treball participatiu i longitudinal (Projecte Fotovoz), podem veure com el procés de la socialització del llenguatge per als nens sords nascuts a famílies oients no és igual que la socialització del llenguatge per als nens oients que visquin en una societat oient.

L'APERITIU DELS DIJOURS ALS SEMINARIS AFIN DE PRIMAVERA*

CENTRE AFIN

Edif. B-13. c/ Vila Puig s/n. · Campus Bellaterra · Universitat Autònoma de Barcelona
(a 3 minuts caminant des de l'estació FGC Bellaterra)

[\(Veure ubicació\)](#)

Horari: 14:00 a 16:00

* Els seminaris, oberts i gratuïts, s'organitzen amb el suport de MINECO/FEDER, EU a través del projecte I+D: "Del control de la natalitat a l'ansietat demogràfica: comunicació, secret i anonimats en les tecnologies reproductives del segle XXI" (CSO2015-64551-C3-1-R-1).

5 d'abril

Educación sexual y afectiva en comunidades educativas de la escuela primaria

Equip SexAfin. AFIN-UAB.

12 d'abril

Mujeres viviendo la maternidad con VIH/SIDA en la Argentina: sufrimiento psíquico y atención en salud mental desde una perspectiva comunitaria

Julietta Obiols. Psicòloga i Doctora en Salut Mental Comunitària. Universidad de Buenos Aires (Argentina).

19 d'abril

La construcción de la sexualidad en la infancia

Estel Malgosa. Economista i antropòloga. Màster en Antropologia. Investigadora predoctoral AFIN-UAB.

26 d'abril

Infància, adolescència i famílies als CRAE

Marta Mayoral. Antropòloga. Màster en Joventut i Societat. Investigadora predoctoral AFIN-UAB.

3 de maig

Padres, hijos e hijas trans: la diversidad sexual y de género en las familias

Inés Cáceres. Sociòloga. Màster en Antropologia. Investigadora predoctoral AFIN-UAB.

10 de maig

Allò que és terapèutic de la relació terapèutica per a les persones diagnosticades amb Trastorn Límit de la Personalitat (TLP)

Maria Romeu. Infermera. Investigadora predoctoral Universitat de Lleida. Professora Universitat de Barcelona.

17 de maig

El "giro a la derecha" en Argentina y los derechos de los niños, niñas, adolescentes y mujeres

Valeria Llobet. Doctora en Psicologia. Investigadora del CONICET a la Univ. Nacional de San Martín (Argentina).

31 de maig

El Uso de Fotovoz para Investigar la Socialización del Lenguaje en Familias con Niños Sordos

Anne Pfister. Doctora en Antropologia Mèdica Aplicada. Professora University of North Florida (USA).

7 de juny

Avances y desafíos de la adopción abierta en el contexto hispano-etíope

Aranzazu Gallego. Doctora en Treball Social. Professora Universidad de Granada.

14 de juny

De la Reproducción a la Comodificación: dilemas éticos en torno a la ovodonación

Priscila Rivera. Antropòloga. Màster en Antropologia Física. Professora Universidad Técnica Luis Vargas Torres (Equador).

21 de juny

Violencia de género y agresiones sexuales

Assumpta Rigol. Doctora en Antropologia. Professora Universitat de Barcelona.

28 de juny

Infertilidad y subrogación: dos realidades socialmente construidas

Mª José Rodríguez Jaume. Doctora en Sociologia. Professora i Vicerectora de Responsabilitat Social, Inclusió i Igualtat de la Universitat d'Alacant.